MEDLEMSBLAD hösten 2020

Albo Härads Hembygdsförening

Detta år har som alla märkt varit helt annorlunda ur mötessynpunkt. Hembygdsföreningens programpunkter har ställts in en efter en. Vi har försökt vara så försiktiga som möjligt när det gällt spridning av coronaviruset.
Till att börja med så beslutade vi att flytta årsmötet till nästa år, med Sveriges Hembygdsförbunds goda minne. Det innebar att styrelsens ledamöter sitter kvar tills 2021 och vi har haft våra styrelsemöten som vanligt i Ravlunda skola, men i stora salen.
Våra ringar och arbetsgrupper har jobbat på med tillsyn av hus, gårdar och möllor. Det har varit ett stort besökstryck under hela sommaren, trots att arrangemangen varit inställda. Kanske kan vi se fram mot ett ökat intresse även för kommande år, när många besökare har upptäckt våra unika objekt.
I Medlemsbladet brukar vi ha något tema. I årets upplaga har vi valt att ha en bildkavalkad över händelser, som inträffat under 2020, bl.a. foton från de underhållsarbeten som utförts vid våra byggnader.
Tack alla medlemmar med förhoppning att vi ses på riktigt 2021

Clas Johnsson, ordförande

BONDRUMSGÅRDEN

Bondrumsgården kom i Albo Härad ägo 1937. Men redan när bildandet av Albo Härads Hembygdsförening kom på tal 1928 ansåg man att Bondrumsgården eller Gamlegård i Fågeltofta var ett lämpligt objekt för Albo Härads Hembygdsförening. Man ansåg redan då att Bondrumsgården var föråldrad och borde bli en hembygdsgård. 1936 skänkte greveparet Germanie och Eskil Sparre Bondrumsgården till Albo Härads hembygdsförening med tillträde året efter, när arrendet löpte ut.

Årets aktiviteter inleds alltid med en fixardag på Bondrumsgården. Årets fixardag var lördagen 9 maj.

JonTillberg och Andre Sahlin rensar ogräs i bihaven.

Här ser vi det
fina almbordet som är tillverkat av en av almarna vid Bondrumsgården. Tillverkaren av bordet är Göran Nilsson och i det fina vädret passade Göran på att olja in bordet.

Carina Almedal är inte bara kassör i vår förening, hon är också aktiv i Bondrumsringen. Här med att sola textilier.

På den här bilden håller Per-Olof Svensson och Göran Nilsson på att fixa en ny spång över diket. I bakgrunden syns den del på Bondrumsgården där bagarugnen är.

Margareta Svensson, Eva Nilsson och Karin Nilsson rensar i rabatterna runt gården

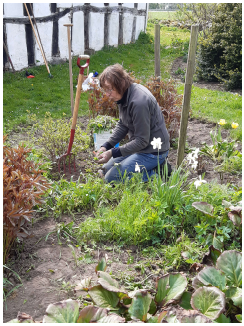

Viktigt vid allt vi gör i hembygdsföreningen är gemenskapen, så självklart var det fika på fixardagen.

Hallamölla

Samma dag var det fixardag i Hallamölla kvarn inför öppningen Kristihimmelsdag. Lite foton från dagens aktiviteter såväl inne som ute.

Inte kunde de väl då ana hur många besökare som detta år skulle söka sig till Hallamölla för att njuta av de vackra omgivningarna. Många använde också de nya bänkarna och borden för medhavd picknick.

Byalaget i Bästekille har nu en egen bok i form av en dagbok av Nils Roland.

Det är en spännande bok på delvis bygdemål och väldigt intressant innehåll.
En blandning av såväl lokala som världshändelser, lokala personer och känt folk. Boken sträcker sig mellan åren 1870 - 1936.
Boken är på 160 sidor och kostar 100 kr.
För mer information och för att beställa denna dagbok så kontaktar man:
Ann Jantze: ann.jantze@icloud.com

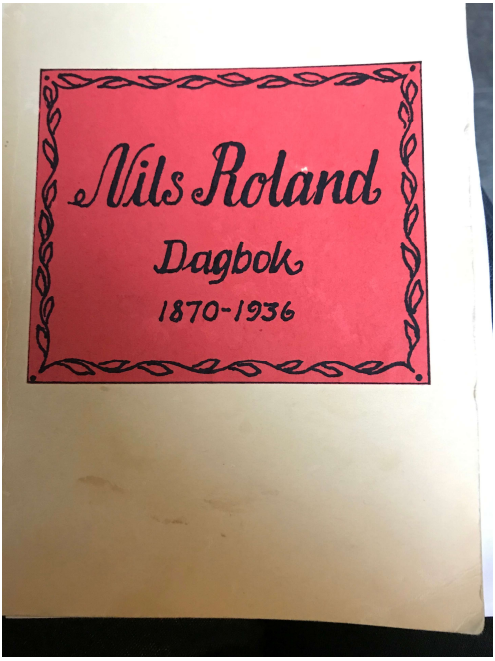

Sillaröds Skvaltkvarn

Skvaltkvarnen ligger vid gården Uråsa väster om vägen Sillaröd – Lövestad. Skvaltan har under året renoverats. Den har en mycket ålderdomlig konstruktion och är en av de få bevarade i Skåne. Kvarnen skänktes av Hjalmar Gustafsson till Albo Härads Hembygdsförening under år 1970.

Hembygdsföreningen har under året fått en donation via Per Johan Gustafssons testamente till underhåll av kvarnen och miljön däromkring.

En början i våras med en ny spång.

Nedanstående text är hämtad ur Skånes Hembygdsförbunds årsbok 1980.

Sedan mitten av 1700-talet har det funnits sex större gårdar i Sillaröds by. Av byggnadsrester och andra spår i naturen framgår att det också funnits sex vattendrivna kvarnar vid Sillarödsbäcken. Till varje gård hörde således en kvarn. Två av dem var av typen skvaltkvarn. Av de fyra kvarnar, som fanns kvar vid sekelskiftet har tre rivits. Något år efter att hembygdsföreningen övertagit kvarnen blev den till stor del raserad vid en kraftig översvämning. Den blev emellertid återuppbyggd genom arbetsmarknadsverkets försorg och blev då också försedd med nytt vasstak och nytt vattenhjul. Skvaltkvarnen är ingen inhemsk uppfinning utan infördes till Norden från sydligare kulturer där den varit i bruk mycket länge. Den är äldre än andra typer av vattendrivna kvarnar och användes redan under medeltid i de södra delarna av Tyskland. Skvaltkvarnens konstruktion är mycket enkel. Drivhjul och kvarnsten sitter på samma lodräta axel. Denna är gjord av järn. Nedre ändan som är spetsig, står på ett järnlager, vilket är fastsatt i ett ekträ. Detta trä kan höjas och sänkas med hjälp av en bom, som går upp i kvarnen. Drivhjulet (kvarnhjulet) är gjort av trä och består av ett nav med skovelblad. Längst upp på axeln sitter ett löstagbart järn, "exet", på vilken den övre kvarnstenen (löparen) vilar. Axeln är lagrad vid genomgången av den undre kvarnstenen (liggaren) med ett par träklossar av avenbok. Via bommen (hävstången) som går upp i kvarnen kan man reglera hur hårt stenarna skall gnida mot varandra. Säden fylldes i en trattformig

binge och matningen reglerades medelst en "trälåda". Denna hängde i band och skakade i takt med löparens rotation genom en pinne, som gled på kanten av "ögat" (hålet i kvarnstenens mitt). Vattnet, som drev kvarnen, kom från en av de två luckorna i dammkrönet, rann därefter nerför den starkt sluttande, något kilformade kvarnrännan och träffade slutligen med stor hastighet skovelbladen på drivhjulets ena sida. Vattenflödet reglerades med hjälp av "stiboret". Detta bestod av de båda dammluckorna, en för kvarnrännan och en för fri passage av vattnet. Luckorna kunde öppnas och stängas med hjälp av två bommar (hävstänger).
Kvarnen var i bruk till 1922. Samma år startade Sillaröds Elförening, och den elektriska kraften avlöste då skvaltan.

Möllan har fått ny ryggning.

Gåvor

Hembygdsföreningen får då och då gåvor. Vi har som policy att gåvor ska godkännas av styrelsen eller textilgruppen innan vi tar emot dem. De ska passa in i våra samlingar.

I år har vi tacksamt tagit emot lite olika saker.

Svart kjorkesjal (kyrksjal) i silke

Docka i Albodräkt

Framstycket av en Agedyna sydd i skånsk yllebroderi
1898

Kudde/jynne
vävd
Albostjärnan

Sankt Olofs mölla

Möllan behövde nya vingar, de gamla började ruttna av åldersskäl. Två år tar det för balkarna att torka och nu kom de äntligen på plats.

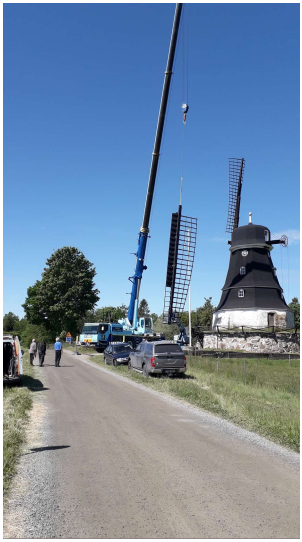

Så vacker när allt är färdigt!

Per-Åke Karlsson berättar för intresserade besökare

Skånelinjen

Eller ”Per Albin-linjen”
efter den dåvarande statsministern Per Albin Hansson, är ett av landets mäktigaste byggnadsverk. Den sträcker sig från Båstad i väster, runt hela den skånska kusten och slutar en bit in i Blekinge. Skånelinjen omfattar mer än 1 000 anläggningar. Arbetet påbörjades under sommaren 1939 och grundlinjen som omfattade 1 063 värn stod färdig på hösten 1940.

Värnen togs ur bruk under 1980–90 talen och de flesta är nu rivna, eller plomberade.

Den 16 juli samlades vi vid ett av de få kvarvarande värnen som är i ursprungligt skick, Observationsvärnet som vi besökte ligger i den södra delen av Ravlunda skjutfält i ”Offerlunden”, eller ”Hästen” som den kallades förr.

Ett trettiotal besökare fick tillfälle att titta in i värnet och även bekanta sig med några av de vapen som användes i de olika värnen, gevär av modell 1896, kulspruta m/1936, pansarvärnskanon m/1938 med flera.

Författarkväll

Torsdag 23 juli var det författarkväll på Bondrumsgården. Bertil Wilhelmsson, redaktör för Byahornet kom till gården. Han berättade om sin kommande bok som handlar om Eljaröd, Svartavad, Bondrum, Kronovall och Fågeltofta. Gert Lagerstedt pratade om sin nya bok om Alunbruket.

Per-Åke Karlsson berättade om Agusa och dess historia.

Byavandring i Agusa

Bynamnet Agusa har sitt ursprung i medeltiden.
Någon, kanske Agge eller Åge, flyttade möjligen upp på Linderödsåsen från en gård söderöver.
Kanske hade byn då samma funktion som Glimmebodagården hade för Glimmingehus. Därom vet vi ingenting.
Däremot vet vi en hel del om byn under 1950- och 60-talen och detta fick ett trettiotal besökare ta del av under en vandring i byn den 13 augusti.
Vi började 2019 med den norra delen av byn och fortsatte i år från Agusastugan och söderut till gränsen mot Bygget, eller ”Nybygget” som det mera formellt heter.

Krubbemölla

På Krubbemölla var det tid att rygga om halmtaket denna sommar. På taket för att fixa detta var Ingmar Melin Knadriks Kulturbygg AB.

Alla våra objekt kräver årligt underhåll och det används bl a våra medlemsavgifter till. En del bidrag får vi från Länsstyrelsen. Mycket av arbetet görs ideellt av medlemmar.

Krubbemölla ligger vackert med fina omgivningar och lämpar sig utmärkt för en utflykt året runt. Det samma gäller alla våra objekt. Husen är låsta men man är välkommen utomhus.

Så på började arbetena med rännan vid Krubbemölla.
Det är inte så länge sedan den renoverades sist men tyvärr så höll det inte så bra.
Nu arbetade Martins Markservice AB med att försöka få det att hålla lite bättre. Arbetet sker i samarbete med Högestad AB som äger Krubbemölla.
Hembygdsföreningen förvaltar den sedan många år.

Mellby Mölla

2017 slog blixten ner i möllan och vingarna blev förstörda. Efter två år så har nu virket till dem torkat och vingarna kunde äntligen komma på plats igen.

Vid augustiträffen underhöll Gullvi och Irene oss med skånska sånger.

Bilder från kvarnen invändigt.

Kvarnen visades två gånger i sommar den 5 juli på Skånsk mölledag och den 9 augusti. I augusti, dagen till ära med seglen på vingarna.

Styrelsemöte med distans i Ravlunda skola.

En vacker klut som vi fått i gåva. Rosetten sitter i pannan när den bärs. De brukade förvaras färdigknutna.
Kluten,är knuten av Gurli Bjerkborn.

Åkarps brydestua

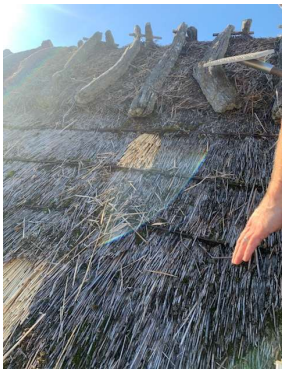

Vi sökte om pengar från Länsstyrelsen för att lägga om taket på Åkarps brydestua men blev inte beviljade så vi valde att låta Järnet i Elden bara laga det i år så får vi lägga om nästa år.

Linet hänger på tork på Glimmebodagården.

Året avslutas med Österlen lyser då Agusastugan och Bondrumsgården belystes.

Så var detta märkliga år snart till ända. Inför nästa år 2021 har styrelsen beslutat att avvakta med att göra ett program att skicka ut. Vi tänker att fram emot våren vet vi mer hur det ser ut och hoppas att vi då kan återkomma med ett program med utomhusaktiviteter.

Ni kan följa oss och läsa mer på vår hemsida:
www.hembygd.se/albo-harad
Vi finns också på Facebook och Instagram.

God Jul och Gott Nytt År
Önskar
Styrelsen för Albo härads hembygdsförening

Julmarknad 2019 på Bengtemölla. Hans Nilsson säljer julpynt av lin från Glimmebodagården.

ISSN 2002-287